

Ochrana některých znevýhodněných skupin obyvatelstva

Měl by stát přijmout opatření k ochraně příslušníků LGBT+ komunity ve vzdělávání? Pokud ano, jaká?

Diskriminace LGBT+ komunity je bohužel i v dnešní době velmi častá. Z průzkumu Veřejného ochránce práv vyplývá, že ¾ dotazaných příslušníků LGBT+ se cítí být diskriminováno¹. Ve školství není situace zdaleka lepší - 43 % dotazaných uvedlo, že v rámci svého studia skrývalo svou gendrovou identitu a 34 % respondentů tajilo sexuální orientaci². Měl by tedy stát přijmout opatření na ochranu této skupiny obyvatel ve školství?

První část eseje chci věnovat šikaně (tedy chování jehož záměrem je opakovaně ubližovat, ohrožovat nebo zstrašovat jedince, případně skupinu lidí³), kterou považují za nejčastější způsob diskriminace na školách. S šikanou se podle průzkumu společnosti Scio setkala naprostá většina všech dětí, 15 % respondentů explicitně uvedlo, že bylo obětí šikany⁴. Mezi oběti patří nejčastěji děti, které se nějak odlišují. Příkladem může být právě sexuální orientace nebo identita, z amerického průzkumu vyplývá, že LGBT+ studenti jsou 4x častěji oběti šikany⁵. Je důležité si uvědomit, že šikana je trestný čin (může se jednat například o omezování lidské svobody, vydírání, ublížení na zdraví...⁶). Ochranu před šikanou poskytuje žákům mimo jiné školský zákon a Úmluva o právech dítěte. Přesto je zjevné, že je situace vážná a je nutné ji začít řešit.

První krok, který by mohl pomoci k řešení této situace, je podle mě začít na školách otevřeně o sexualitě mluvit. RVP sice obsahuje sexuální výchovu (předmět výchova ke zdraví⁷), ale učitelé se tomuto tématu vyhýbají⁸. Já sama jsem ve škole s ničím takovým nesetkala. Osnovy jsou plné a ve školách se nestíhá, proto si myslím, že nejlepší by bylo vytvořit samostatný předmět

¹ https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/DISKRIMINACE/Vyzkum/Vyzkum-LGBT.pdf

² https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/DISKRIMINACE/Vyzkum/Vyzkum-LGBT.pdf

³ <https://www.policie.cz/clanek/preventivni-informace-sikana.aspx>

⁴ <https://www.scio.cz/o-spolecnosti/pro-media/tiskove-zpravy-a-aktuality/nenech-to-byt-ve-spolupraci-se-scio-bojuje-proti-sikane.asp>

⁵ https://www.vlada.cz/assets/ppov/rfp/vybory/sexualni-mensiny/CZ_analyza_web.pdf

⁶ <https://www.policie.cz/clanek/preventivni-informace-sikana.aspx>

⁷ <http://www.nuv.cz/file/4982?lang=1>

⁸ https://www.vlada.cz/assets/ppov/rfp/vybory/sexualni-mensiny/CZ_analyza_web.pdf

sexuální výchova. Žáci by se dozvěděli, co je sexuální orientace, gendrová identita, seznámili by se s pojmy jako pansexualita, nebinární osoba, asexualita a podobně. Předmět by měl být velmi interaktivní a učitelé by měli využívat co nejvíce zdrojů. Pokud budou žáci o sexuálních menšinách vědět a brát je jako součást společnosti, nemuseli by se lidem posmívat a používat fráze jako "růžová je pro teplouše".

Aby mohly být děti vzdělávány, musejí mít učitelé, učitelky a další školní profese k dispozici relevantní informace a zdroje. V roce 2003 kolovala mezi školami brožura Terapie homosexuality⁹, která tvrdila, že je homosexualita psychická porucha¹⁰ (homosexualita se přestala považovat za nemoc v roce 1990¹¹). Pokud budeme dětem předávat zavádějící informace, naše společnost se nikdy nezmění a nestane se tolerantní. Jsem proto ráda, že vzniká také spousta publikací, které obsahují ověřené informace. Například brožura Homofobie v žákovských kolektivech¹² mi přijde velmi přínosná. Ta je užitečná nejen při samotném řešení šikany, ale také nabízí spousta námětů, jak zakomponovat LGBT tematiku například do matematiky nebo do hodin angličtiny. Doufám, že podobných textů bude přibývat a dostanou se do co nejvíce škol. Učitelé by také měli vědět, jak na homofobní šikanu reagovat a jak ji řešit, i v tom se mi jeví vzdělávání učitelů jako krok správným směrem. Bohužel průměrný věk českých učitelů je vyšší a na některé problémy se mohou dívat jinak.

Abychom mohli zastavit homofobní šikanu, musíme se začít dívat na šikanu jinak a snažit se jí předcházet. Prevence je podle mě nedílnou součástí samotného řešení. Je totiž vždy lepší problémům předcházet, než pouze řešit následky. Prevence by podle mě měla být naprostou samozřejmostí a začít by se s ní mělo co nejdříve, nejpozději na prvním stupni ZŠ. Velmi zajímavé a užitečné mi přijde také zapojení vrstevníků (peer prvku), všeobecně si ale myslím, že by prevence měla být hlavně různorodá. Pokud žáci pochopí v co nejučtější věku, že každý je jiný a není dobré se někomu posmívat, šikany by mohlo ubývat.

⁹ https://www.vlada.cz/assets/ppov/rfp/vybory/sexualni-mensiny/CZ_analyza_web.pdf

¹⁰ http://homosexualita.cz/assets/terapie_homosexuality.pdf

¹¹ <https://praguepride.cz/cs/cteni-a-foto/clanky/141-pred-28-lety-prestala-byt-homosexualita-nemoc-proc-to-trvalo-tak-dlouho>

¹² https://www.vlada.cz/assets/udalosti/homofobie_web.pdf

Kromě šikany se LGBT+ komunita často setkává například s úmyslnou záměnou rodů, špatného rozdělení na skupiny na tělesnou výchovu, nemožnost chodit na toalety souhlasící s genderovou identitou. Tento problém se týká především transsexuálů (jejich postavení ve společnosti je z celé komunity nejhorší - 86 % procent se cítilo být v posledních 5 letech diskriminováno, pro srovnání u leseb to bylo 58 %, nejlépe se cítí gayové - s diskriminací se setkalo 33 %¹³). Víme, že tato opatření mají vliv na psychické zdraví, výzkum ukazuje, že zákaz využívání správných toalet zvyšuje pocit izolace a prohlubuje deprese¹⁴. Většina těchto zákazů je protizákonných, a když se dostanou k soudu, spor vyhrají. Přesto to musí být velmi náročné neustále čelit těmto překážkám. V České republice naštěstí žádnou tímto způsobem diskriminující právní úpravu nemáme. Osobně si myslím, že každý má právo určit si, jaké toalety bude využívat, jaký rod chce používat a v jakých chce být skupinách ve škole. Zákazy tohoto typu mi přijdou velmi zpátečnické. Přesto chápu, že pro někoho to může být problém. Například pokud se oběť znásilnění bojí všech mužů, chápu, že jí to může být velmi nepříjemné sdílet toaletu s někým opačného pohlaví. Těchto případů je podle mě ale minimum a vždy se dají řešit individuálně. Samozřejmě je možnost, že ostatní studenti toho budou zneužívat a záměrně chodit na toalety opačného pohlaví. Věřím ale, že pokud žáci budou chápat důvody vedoucí k tomuto kroku, zváží i své vlastní chování. Možným řešením je také, že by tuto možnost měli pouze studenti, kteří opravdu řeší změnu pohlaví. Jako doklad by mohlo sloužit například lékařské potvrzení.

Situace LGBT+ komunity ve školství (a ani ve společnosti) není ideální. Proto si myslím, že by se stát měl za tuto komunitu postavit. Legislativní úpravu už v ČR máme, ale je nutná změna našeho přístupu. V první části eseje jsem se zabývala šikanou, která je velmi nebezpečná a oběťmi bývají často příslušníci LGBT+ komunity. Druhá část mé eseje pojednávala o dalších formách diskriminace, jako je nemožnost chození na toalety, které souhlasí s identitou žáka. Velmi by pomohlo o tomto tématu začít otevřeně mluvit a to především na školách, netabuizovat a také se snažit předcházet šikaně. Je velmi důležité, aby se k dětem dostaly ověřené informace, proto by stát měl zařídit také vzdělávání pedagogických pracovníků. Bohužel, pokud se podívám na tuto situaci realisticky, vím, že tato opatření nebudou mít okamžitý dopad. Jedná se spíše o

¹³ https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/DISKRIMINACE/Vyzkum/Vyzkum-LGBT.pdf

¹⁴ <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11129264015-tyden-v-justici/316281381900612/obsah/477782-blog-egy-nehudkove-postaveni-transsexualni-komunity>

Natalie Šťastná

Gymnázium Krnov

Téma č. 2: Ochrana některých znevýhodněných skupin obyvatelstva

dlouhou cestu, na které je spousta překážek. Přesto věřím, že i tyto malé změny mohou změnit svět k lepšímu.